

Список використаних джерел

1. Кобець М. В., Жуков Б. В., Артеменко П. П. Спеціальна техніка: основні поняття, терміни та визначення : навчальний посібник. Київ : Аванпост-Прим, 2013. 192 с.

2. Кобець М. В. Спеціальні технічні засоби у протидії організований злочинності: поняття та правові норми їх застосування. Протидія організований злочинній діяльності : матер. III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Одеса, 19 квіт. 2019 р.). Одеса : Нац. ун-т «Одеська юридична академія» / Одеський держ. ун-т вн. справ, 2019. С. 38–42.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI.

Кобко Євген Васильович,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасна система міжнародної та національної безпеки України є невід’ємними та взаємообумовленими явищами. Міжнародна безпекова ситуація демонструє значущість посилення механізмів забезпечення національної безпеки України. Сучасні загрози міжнародному правопорядку зумовлюють потребу орієнтуватися навіть на ті загрози, що неприйнятні для її ментальних, політичних, географічних характеристик. Міжнародне співтовариство стає на захист та підтримку тих держав світу, які визнають і беззаперечно дотримуються міжнародних правових стандартів у сфері міжнародної та державної безпеки, прав людини, шанують цілісність і недоторканість суверенних держав світу.

Проблематика правового забезпечення національної безпеки відображена в роботах таких дослідників, як: Ю. Битяк, Ю. Барабаш, А. Гриценко, А. Дацюк, А. Єзеров, С. Здіорук, Є. Ковальов, Ю. Ковбасюк, О. Користін, О. Литвиненко, Г. Новицький, В. Пилипчук, Г. Ситник, С. Чумаченко та ін.

Національна безпека має міжнародно визнане значення. Вона є своєрідною сферою існування людини, нації, держави, культури, традицій, звичаїв, ресурсів, що не лише міцно пов’язує людей між собою, а й єднає їх з історичною спадщиною та

навколишнім середовищем [1, с. 10]. Національна безпека будь-якої держави пов'язана із забезпеченням прав людини.

Сучасна міжнародна та національна безпека означена активізацією взаємозалежності держав, що дає змогу констатувати тенденції до інтеграційних процесів, прагнення до цілісності та єдності всього світу [2, с. 126]. Сьогодні змінилась значимість ООН та ставлення до організації держав-членів. Розвиток конфліктів та агресивні дії і наміри керівництва окремих держав свідчать про те, що ООН не є дієвим механізмом захисту держав-членів від воєнних загроз. Зі збільшенням політичного впливу та розширенням НАТО суттєво змінилась воєнно-силова конфігурація в Європі. Конфлікти, що спалахнули в державах в 90-х рр. минулого століття жевріють і нині [3, с. 18]. У таких умовах актуалізується необхідність вироблення і використання єдиного стандартизованого підходу до вирішення основних безпекових проблем у світі.

На міжнародному рівні відсутній єдиний універсальний документ, який би встановлював стандарти забезпечення міжнародної та національної безпеки в умовах різних викликів та загроз. Натомість, розроблена складна мережа міжнародних актів, що мають власний предмет правового регулювання, орієнтований на потенційні та реальні загрози.

Міжнародні акти, що закріплюють стандарти у сфері забезпечення національної та міжнародної безпеки можна поділити на види за різними критеріями. У виборі раціонального підходу до характеристики системи міжнародних стандартів у сфері забезпечення національної безпеки інтерес представляє критерій їх поділу саме за суб'єктами прийняття, оскільки саме існування таких актів є досягненням зазначених міжнародних організацій. Саме завдяки їм була розроблена концепція колективної безпеки, визначено основні глобальні загрози та утворена стандартизована система протидії.

Міжнародні акти ООН, прийняті Генеральною Асамблеєю ООН диференційовані відповідно до напрямів протидії сучасним загрозам міжнародної безпеки: тероризм, піратство, використання ядерної зброї, екстремізм тощо. Основними з них є: *у сфері забезпечення миру і безпеки*: Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 1948 р.; Декларація про право народів на мир від 1984 р. та ін.; *у сфері протидії тероризму*: Міжнародна конвенція ООН про боротьбу з фінансуванням тероризму від 1999 р., Резолюція 58/81 від 2003 р. та Резолюція № 59/46 від 2004 р. «Заходи з ліквідації

міжнародного тероризму»; Декларація про заходи ліквідації міжнародного тероризму від 1994 р.; Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом від 1997 р., Міжнародна конвенція про боротьбу із захопленням заручників від 1979 р. та ін.; *у сфері забезпечення ядерної безпеки*: Конвенція про ядерну безпеку від 1994 р.; Міжнародна конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму від 2005 р. та ін.; *у сфері захисту авіації та судноплавства*: Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки морського судноплавства від 1988 р.; Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації від 1971 р. та Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден від 1970 р. та ін.; *у сфері протидії екстремізму*: Резолюції № 68/127 «Світ проти насильства та екстремізму» від 2013 р.

Окремо слід акцентувати увагу на Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 3314 (XXIX) від 1974 р., що є одним з дієвих правових інструментів запобігання злочинам проти миру, гарантування міжнародної безпеки і правопорядку.

Рада Безпеки ООН у своїх численних резолюціях деталізує і уточнює рекомендації міжнародних актів щодо забезпечення міжнародної та національної безпеки. Резолюції Ради Безпеки ООН ухвалюються для вирішення поточних та потенційних безпекових проблем, введення санкції та обмежувальні заходи тощо.

На основі зазначених міжнародних актів держави-члени ООН розробляють власні плани забезпечення національної безпеки та стратегічні документи. Ці плани та стратегії визначають зміст національної безпеки, джерела загроз, а також окреслюють значення співробітництва на міжнародному, національному та субнаціональному рівнях у сфері управління ризиками, пов'язаними з безпекою.

Не втрачають актуальності правові акти Ліги Націй як першої міжнародної організації, що присвятила свою діяльність забезпеченню миру і безпеки у світі та розробила низку ключових міжнародних стандартів.

Таким чином, сьогодні головною і такою, що потребує оперативного вирішення, є проблема забезпечення міжнародної безпеки. На міжнародному рівні відсутній єдиний універсальний документ, який би встановлював стандарти забезпечення міжнародної та національної безпеки в умовах різних викликів та загроз. Натомість, розроблена складна мережа міжнародних

актів, що мають власний предмет правового регулювання, орієнтований на потенційні та реальні загрози. Основною метою більшості міжнародних актів у досліджуваній сфері є сприяння стандартизації законодавства про національну безпеку держав-учасниць міжнародних організацій, утворення мережі глобальної юридичної і фактичної координації. Проте, різні за властивостями національні правові системи обумовлюють різницю в практичних результатах виконання одних і тих же міжнародних вимог. Тому міжнародна платформа протидії безпековим викликам, де б глобально скоординовані дії різних держав утворювали всесвітню мережу, ще не отримала бажаної реалізації.

Список використаних джерел

1. Ліпкан В. А. Національна і міжнародна безпека у визначеннях та поняттях: словник. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ: Текст, 2008. 400 с.
2. Тітко Е. В. Національна та міжнародна безпека в контексті захисту прав людини в умовах сьогодення. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2016. № 2 (12). С. 126–139.
3. Погібко О. І. Воєнна доктрина України – нормативно-правове підґрунтя законодавчого забезпечення оборони держави. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. № 3. С. 17–24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2015.

Корольчук Віктор Володимирович,

провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ, ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ ЗБРОЇ

Нині із ситуацією яка склалася на сході України та за сприянням і інших детермінантів незаконний обіг вогнепальної зброї зріс в рази. За останні роки зростають обсяги продажу бойової, газової та травматичної зброї, частішають і випадки, коли її переробляють під бойові патрони. Значним фактором у зростанні незаконного обігу є Інтернет, де можна не тільки придбати, а й подивитися відео інструкції, як власноруч зробити